

برنامه ریزی شهری در اسلام و الزامات دنیای مدرن (با تأکید بر مبانی مکتب فلسفی اصفهان)

مهدی جمالی نژاد^۱ / سید محمد رضا طلاکش^۲

چکیده

امروزه در جهان اسلام، شهرها بیشتر مسلمان نشین هستند و کمتر شهر اسلامی از لحاظ مفهوم واقعی مشاهده می‌شود. اختلاف طبقاتی شدید، آسیب‌های اجتماعی، آشفتگی جوامع و مواردی از این قبیل حاکی از این موضوع است. این موضوع به خاطر کمرنگ شدن فلسفه اسلامی و همچنین احاطه فرهنگ غرب بر زندگی مسلمانان می‌باشد. یکی از مهمترین فلسفه‌های اسلامی، مکتب فلسفه اصفهان است. یکی از شاخصه‌های مکتب فلسفی اصفهان به طور عام که آن را ممتاز می‌گرداند، تلاش حکمای این مدرسه فلسفی در اثبات هماوایی آموزه‌های شیعی و اندیشه‌ها و رهیافتهای جهان شمول فلسفی است بطوری که فلسفه و شریعت در این مکتب با هم ترکیب می‌شوند. از این رو در جای جای آثار برجای مانده از ایشان، تمسک و استشهدادهای مکرر به آیات و روایات مروی از ائمه معصوم(ع) موج می‌زند. در این مقاله هدف بر این است که با تکیه بر آموزه‌های قرآنی و روایی اسلامی الهام از مکتب فلسفه اصفهان، اصول و فروع اسلامی در برنامه ریزی شهرهای اسلامی تعریف گردد. این اصول عبارتند از نبوت، امامت، عدل، توحید، معاد و فروع، شامل موارد زیر می‌شود: رفاه و کرامت انسانی، اندیشه محوری، وحدت و رأفت، توسعه اقتصادی، احترام به حقوق شهروندی، امنیت و ایمنی، تعاون و همیاری، حفظ محیط زیست و توسعه پایدار.

در ادامه با توجه با شرایط فعلی جامعه، اصول و فروع صدر الاشاره مورد تحلیل قرار گرفته است و در نهایت جهت برون رفت از بحران‌های موجود، راهکارهای مورد نیاز با بهره‌گیری از دانش روز برنامه ریزی شهری پیشنهاد گردیده است.

واژگان کلیدی: شهر اسلامی، مکتب فلسفه اصفهان، اصول و فروع اسلامی، آموزه‌های قرآنی و

روایی اسلام

^۱ - دانشجوی دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه اصفهان

^۲ - دانشجوی دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه اصفهان